

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Fylkesmannens høringsuttalelse til forslag til endring i lov om stedsnavn / stadnamn

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag viser til brev av 16.4.2012 med høringsforslag til endring i lov om stadnamn, og har følgende uttalelse til denne:

Mange gårdsnavn har sin opprinnelse langt tilbake i tida og har hatt skiftende skrivemåte, ofte prega av at embetsverket har mistolka navna på grunn av manglende språkkunnskap. Dersom en, slik forslaget må oppfattes, tillater bruk av alle varianter som har vært brukt opp gjennom tidene på enkeltbruk (bruksnummer) samtidig som gårdsnavnet normeres, vil det føre til en uryddig situasjon med tolkningsmuligheter og forvirring. Det er trolig en liten del av befolkninga som vil være i stand til å oppfatte skillet mellom gårdsnavn og bruksnavn. Det er også uklart hva formålet med en slik distinksjon skal være, hvilken status bruksnavnene skal ha, og i hvilken sammenheng de skal brukes. Når kan det for eksempel tenkes at det offentlige (vedtaksorganet) tar opp ei sak som angår bruksnavn, der eieren etter forslaget likevel skal ha det avgjørende ordet?

Det er uansett grunn til å tro at de sterkeste følelser stadig vil være knytta til det navnet som kommer til uttrykk i offentlig sammenheng, det vil si på kart og vegskilt, og det vil formodentlig være gårdsnavnet der vedtaksorganet fortsatt skal ha det avgjørende ordet.

Det kan stilles en rekke spørsmål ved hvordan dette skal håndteres i praksis, eksempelvis:

- Der det finnes kun ett bruksnummer vil det oppstå en merkelig situasjon dersom gårdsnavnet og bruksnavnet har ulik skrivemåte og brukes om hverandre.
- Fradelte bruk fra nyere tid kan ha navn uten tilknytning til gårdsnavnet (eks bureisningsbruk av typen "Fredly", "Solheim" osv). De har oftest normert stavemåte og vil være uproblematisk i denne sammenhengen, men hva med bruk som har selve gårdsnavnet, eller navn avleda av dette, eventuelt med tillegget østre, vestre, indre, ytre, nedre, øvre osv. Kan resultatet bli at ulike deler (bruksnummer) av den opprinnelige navnegården får en rekke, til dels sterkt varierende, utgaver av skrivemåten fra middelalderen og fram til i dag med slike tillegg?
- På offentlige kart skal trolig fortsatt det offisielle gårdsnavnet brukes for angivelse av gårdsvallet geografisk (ved navnegården eller hovedbølet), og for øvrig brukes i dag bare gårds- og bruksnummer for angivelse av de enkelte eiendommer. I hvilke sammenhenger skal disse "valgfrie" variantene av bruksnavn benyttes?

- Hva skjer ved eierskifte? Kan en ny eier (som har det avgjørende ord) når som helst endre bruksnavnet til en annen variant av det navnet eiendommen (et av eventuelt flere bruksnummer eiendommen består av) har hatt gjennom tidene?

- Hvilket navn skal brukes i adressesammenheng når eiere av landbrukseiendommer oppfordres til å registrere "navnet på gården" i samband med oppretting av nytt adressesystem på landsbygda?

Etter Fylkesmannens oppfatning vil den foreslåtte endringa være et tilbakeskritt i arbeidet for å rydde opp i skrivemåten for norske stadnamn. Dette gjelder spesielt dersom de ulike variantene skal autoriseres og brukes i offentlig og offisiell sammenheng, og ikke bare rent privat for eksempel på brevpapir, i firmanavn osv.

Etter gjeldende lovgivning er det tillatt fritt å velge skrivemåte for slektsnavn med utgangspunkt i gårdsnavnet. Det burde være tilstrekkelig.

Gårdsnavn går i mange tilfelle mer enn tusen år tilbake i tida og er en viktig del av den norske kulturarven. Den mest pålitelige kilden vi har til opprinnelse og betydning er den lokale uttalen, og den bør komme til uttrykk i gjeldende norsk skrivemåte. Det er et samfunnsansvar at dette ivaretas, og da må en enkelt eiers ønske og oppfatning komme i annen rekke.

Med hilsen

Oddbjørn Nordset (e.f.)
Assisterende fylkesmann

Kirsten Indgjerd Værdal
Landbruksdirektør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:
Kulturdepartementet